

Adminisztratív terhek elemzése **Vállalati interjúk tapasztalatainak összefoglalása**

Tartalomjegyzék

Előzmények

Módszertan - vállalati interjúk összeállítása

Vállalati interjúk tapasztalatainak összefoglalása

Általános tapasztalat

Méret-specifikus eredmények

Ajánlások, további vizsgálati lehetőségek

Hivatkozások

Mellékletek

***

Előzmények

Az adminisztratív terhek (továbbiakban: AT) csökkentése, mint ajánlatos és indokolható kormányzati cél mellett számos közgazdasági érv vehető fel. A nemzetközi szakértői közösség véleménye egyöntetű abban, hogy az AT csökkentése érdemben járul hozzá az állami szabályozás minőségének és kiszámíthatóságának növeléséhez - ezáltal:

- növeli az érintett vállalkozások versenyképességét (lásd vállalati szinten mérhető költségmegtakarításokat (részletesebben lásd Arnold, Nicoletti és Scarpetta 2008, IMD 2006, WB 2010),
- erősíti az európai/ nemzetközi piacok nyitottságát és átláthatóságát (lásd Arpaiai és szerzőtársai 2007, valamint Lejour és Rojas-Romagosa 2007 európai adatokon végzett elemzése),
- hatékonyan ösztönzi környezetvédelmet és esélyegyenlőséget szolgáló vállalati gyakorlatok elterjedését,
- élénkíti a piaci tranzakciókat (Lejour és Rojas-Romagosa 2007),
- csökkenti az információs aszimmetria okán felbukkanó piaci hátrányokat (Klapper és szerzőtársai 2004),

valamint

- mérsékli a szabályozási kudarcok ('*regulatory failure*') kockázatát, illetve a speciális járadékvadászat társadalmi költségeit (Arnold, Nicoletti és Scarpetta 2008).

Kutatásunk célja hazai vállalatok körében végzett adatfelvételre és szakértői interjúkra támaszkodva annak vizsgálata:

- Mennyiben szóródnak Magyarországon az adminisztratív terhek vállalatméret és ágazati besorolás alapján?
- Igazolhatóak-e hazai adatokon azon szakirodalmi és nemzetközi empirikus eredmények, melyek szerint a mikro- és kisméretű vállalkozásokra háruló terhek fajlagosan jelentősen nagyobbak?
- Egyenletes-e az adminisztratív terhek ágazati megoszlása az ún. TOP150 információs kötelezettség (továbbiakban: IO) körében?
- Az adminisztratív terhek vállalat-méret szerinti szóródását mi magyarázhatja, milyen méret-függő tényezők és okok állnak a háttérben?

- Milyen versenypolitikai és ágazati szabályozási következtetések / ajánlások vonhatók le mindezen (nemzetközi és) hazai empirikus megfigyelések alapján?

A fenti kérdésekre egyrészt a vonatkozó elméleti és (nemzetközi) empirikus irodalom feldolgozásával; másrészt adatalemzéssel, valamint vállalati szintű interjúkkal adunk választ.

A Nemzetgazdasági Minisztérium megbízásából 2009. évben végzett hazai vállalati kérdőíves felmérés adatbázisának kvantitatív elemzése a nemzetközi empirikus eredményeket erősítette meg az alábbi, több szempontból is érdekes eredményeket felmutatva:

1. Az adminisztratív terhek vállalatméret szerinti megoszlása nem egyenletes – azaz, miközben a vállalati méret megkétszereződése (vö. alkalmazotti létszámának duplázódása) számításaink szerint 8 százalékos tehernövekedést eredményez átlagosan egy információs kötelezettség esetében abszolút mértékben, az ún. fajlagos mutatók (azaz, az egy alkalmazottra vetített átlagos terhek) csökkenő értékeket adnak. Ennek alapján elmondható, hogy a kisvállalatokat relatíve nagyobb mértékben sújtják az adminisztratív terhek, mint a közép-méretű, illetve nagyvállalatokat (vö. európai adatokon végzett elemzések - EC 2006, Crain és Hopkins 2001, Kox 2005; illetve amerikai és ausztrál becslések - Hopkins 1995, Bickerdyke és Lattimore 1997).
2. A kisvállalatok körében szignifikánsan meghatározza a terhek nagyságát az, hogy kiszereződtek-e a vonatkozó feladatok (külső) könyvelőhöz. A 10 fő alatti vállalkozások körében 50 százalékkal kevesebb időt töltenek egy információs kötelezettségnek való megfeleléssel, amennyiben könyvelő végzi ezt a feladatot. Ha az 50 fő alatti vállalkozások körében vizsgálódunk, akkor az időspórolás 20 százalék körüli. Ezzel szemben, az adminisztratív költségek és következképp terhek 60 százalékkal magasabbak azon vállalatok esetében, akik könyvelővel „dolgoztatnak” – vagyis, az adminisztratív kötelezettségek könyvelőhöz való kiszereződése időt spórol, de jelentős kiadást/ költséget generál. Egy átlagos IO egy 10 fő alatti vállalkozás esetében 38 órát vesz igénybe, 93e forint költséget és 46e forint összegű adminisztratív terhet jelent egy évben.
3. A vállalati szintű adatok ágazati megoszlásának elemzése nem vezetett statisztikailag is igazolható eredményre, azaz vizsgálataink szerint az egyes vállalatok szintjén mért adminisztratív költségek és terhek szóródását nem magyarázza az ágazati besorolás. A leíró jellegű vizsgálat alapján mindenesetre elmondható, hogy a 10 fő alatti vállalkozások körében az átlagnál magasabb az egy IO-ra vetített adminisztratív teher a kultúrában, a vendéglátásban, és a feldolgozóiparban – mindazonáltal, ismételtelen fontos megjegyezni, hogy egyik esetben sem jelentős statisztikailag ez az eltérés.
4. A makro-szintű vizsgálatok során három terület emelkedett ki az éves szinten kalkulált adminisztratív terhek terén kiugróan magas értékkel: a közhivatalok felé nyújtandó adatszolgáltatás, az adó- és járulékfizetéssel, illetve az engedélyezéssel kapcsolatos adminisztráció (Deloitte 2009). Amennyiben vállalat-méret szerint különálló sokaságokban vizsgáljuk a terheket, alapvetően hasonló, ám kissé 'finomított' eredményt kapunk:
  - a. *kisvállalatok körében* az adatszolgáltatás, az adó- és járulékfizetéssel kapcsolatos adminisztráció mellett a *munkáltatói jogkörre előírt kötelezettségek, az állami támogatások felhasználása okán keletkező, illetve cégautóhoz kötődő terhek* is felbukkannak már a húsz, legnagyobb terhet jelentő IO-k között.
  - b. *középvállalatok körében* a munkáltatói jogkörre előírt kötelezettségek háttérbe szorulása mellett a *határokon átnyúló működéshez kötődő kötelezettségek* jelennek a teljes sokaság körében meghatározó terhek mellett.

A szakirodalmi áttekintés és a fenti eredmények nyomán kvalitatív elemzésünk, azaz a vállalati mélyinterjúk, a következő kérdések pontosabb megértésére koncentrált:

- Milyen szervezeti megoldásokat találunk az adminisztratív kötelezettségek vállalkozáson belüli kezelésére (humán erőforrás, automatizálás/ IT támogatottság, külső erőforrások

- igénybe vételének indokai)?
- Milyen percepciók vannak a különböző ügyintézési fázisokkal és kapcsolódó információs kötelezettségekkel kapcsolatban a vállalkozások körében? (jogsabály-követés, céges információk/ adatok kinyerése, adatközlési és jelentési kötelezettség teljesítése (táblázatok, formanyomtatványok), hatósági ellenőrzés, sokszorosítás / iratmegőrzés)
  - Mi a különféle állami hivatalok megítélése a megkérdezett vállalkozások körében? (ügyfél-igények iránti nyitottság, rugalmasság, ügyfél-központúság)
  - Milyen vállalati teljesítményt és az erőforrások alternatív felhasználását azonosíthatnánk az adminisztratív terhek hiányában? Azaz, mi az adminisztratív terhek vállalati „árnyékára”?
  - Végül, de nem utolsó sorban; milyen javaslatokkal élne a törvényhozók és az érintett állami hivatalok irányába az adminisztratív terhek érdemi csökkentése érdekében? Valamint tetten érhető-e bármiféle (közvetlen) kapcsolat az előírt adminisztráció és a fekete gazdaság között? (vélelmek ok-okozati kapcsolatról)

A vállalati kérdőív összeállítását az adatbázis-elemzése eredményei nyomán ezek a kérdések vezérelték – a mélyinterjúk kérdőívének vázlatát a B. Melléklet mutatja be.

Módszertan - vállalati interjúk összeállítása

Jelen elemzésünkben az EU által ajánlott ún. sztenderd költségmodell módszerre (*standard cost model*: továbbiakban SCM) és e keretben használt definíciókra hagyatkoztunk – mely szerint, adminisztratív teher a vállalatok állami szabályozásból fakadó azon adminisztratív kötelezettségei, melyeket a vonatkozó jogszabályi előírás hiányában nem végeznének (SCM kézikönyv, 2006:12).

Ez a meghatározás egyértelműen elkülöníti az üzleti szektort érintő adminisztratív terheket és ezek számszerűsített értékét azoktól az ugyancsak adminisztratív tevékenységektől, melyeket a cégek amúgy is végeznének, ha nem lennének az érintett jogszabályi kötelezettségek (vö. *szokásos üzleti tevékenység* és ebből származó adminisztratív költségek).

Az egyszerűség kedvéért következetesen a SCM módszert követő fogalmakat használtuk a kérdőívezés során is. Mindemellett a kutatás kezdetén tett szűkítéseket oldottuk – így például:

- A vállalati interjúk során nem zártuk ki annak lehetőségét, hogy a megkérdezettek figyelembe vegyék a kormányzati szabályozás egyszerűsítésének kormányzaton belül felmerülő megoldásait, melyek óhatatlanul költségekkel járnak (így például az APEH működési költségeinek növekedés, amennyiben más hatóságoktól saját maga kér be ügyfél-releváns adatokat). Ezt azért kell kiemelnünk, mert számos olyan adminisztratív teher-csökkentő javaslatot vettek fel a megkérdezett cégek, melyek a vállalat-oldali terheket úgy csökkentenék, hogy közben megnövelik az állami bürokráciára nehezedő költségeket.
Ilyen jellegű javaslatok bevezetésekor természetesen a döntéshozóknak mérlegelni kell a kormányzati szinten összességében felmerülő (fix, változó) költségeket, így az adott beavatkozás nettó költség-egyenlegét.
- Ugyanakkor, az interjúk során továbbra is igyekeztünk kiszűrni / elválasztani az adott ágazati szabályozásnak való megfelelési költségeket, azaz az általános értelemben vett vállalati működésen túli, gazdasági tevékenység-specifikus költségeket (pl. egy környezetvédelmi előírás betartásának adott ágazatban felmerülő speciális beruházási költségeit). Ezek ugyanis nem tartoznak az adminisztratív költségek és terhek általunk követett módszertan szerinti körébe (SCM).

Vállalatok/ vállalkozások kiválasztása – indoklás:

A kutatási projekt idő- és erőforrás korlátait figyelembe véve a vizsgálatunk fő dimenziói (ágazat, vállalat-méret) mentén hat prototípus eset került kiválasztásra – melyet jól szemléltet az alábbi táblázat.

---

1. táblázat: Vállalati interjúk prototípusai (lekérdezett vállalatok száma)

Ágazati besorolás	Kisvállalkozás	Közepes vállalkozás	Nagyvállalat
Szolgáltatás	Szolgáltatás/Könyvelő Vendéglátás Kézművesség	(Üzleti) tanácsadás Pénzügy	Kereskedelem Telekommunikáció
Ipar	Ipar/Könyvelő	Feldolgozóipar	Feldolgozóipar

Mezőgazdasági szektor esetében nem tartalmazott megbízhatóan reprezentatív arányú válaszadót az NGM adatbázis, így ezek köre a vállalati interjúk során is kimaradt. Könyvelőket pedig csak a mikro- és kis-vállalkozások esetében kérdeztünk meg (indok: a 10 fő alatti vállalkozások esetében kapott empirikus eredmények – lásd 2. pont az adatbázis elemzés eredményeinek összefoglalása alatt).

Összesen 15 vállalatot kerestünk fel 2010. december és 2011. január között, melyek közül 2 vállalat tagadta meg a vállalati interjút – „hozzáértő munkatárs hiányára” hivatkozva. Az interjúk a megkeresett cégek igényeit követve anonim módon kerültek feldolgozásra. A vállalati interjúk listáját és ütemezését az A. Melléklet tartalmazza.

Vállalati interjúk tapasztalatainak összefoglalása

Általános tapasztalat

- A jogszabályi környezet változékonyága, alacsony fokú kiszámíthatósága jelentős (alternatív) költségeket hárítanak a hazai cégekre. („Egy élhetőbb és kiszámíthatóbb rendszer mindenki javára válna.”)
- Az adminisztratív feladatok jelentős része automatizált (lásd pl. bérelszámolás, készletfigyelés, leltározás) szinte minden megkérdezett vállalkozás körében, ám a mindennapi adminisztráció a kisvállalkozások és gyakorta még a közepes-méretű vállalkozások esetében is egyedi, saját fejlesztésű „házi megoldásokra” (pl. excel sablonok) támaszkodik előre gyártott, dobozos IT-megoldásokkal (lásd vezetői információs rendszerek, controlling szoftverek) szemben. („Ami lehet gépen csinálunk, semmit sem kézzel.”)
- A legtöbb megkérdezett cég képviselője elégedettséggel nyugtázta a velük kapcsolatban álló állami hivatalok elmúlt években bevezetett fejlesztéseit (kiemelten, APEH e-szolgáltatások, helyi önkormányzati ügyintézés). („APEH-nál nagy előrelépések voltak, bevételek ma már teljesen automatizáltak.”)
- Ugyanakkor többen utaltak az egyes hivatalok információs igényeinek indokolatlanságára és/ vagy átgondolatlanságára (kiemelten, KSH), valamint az ügyfélszolgálati fejlesztéseket nem követő háttér, szervezeti fejlesztések hiányára (lásd 'back office' fejlesztések elmaradása, továbbélő hierarchikus/ bürokratikus szervezeti modellek). („... [KSH-val] lehetne jól együttműködni, de az adatszolgáltatása értelmetlen.”, „Kiemelt adózók vagyunk, ám ha az ügyintézőnk továbbküldi a megfelelő osztályra, onnantól kezdve nincs ráhatása.”)
- Mindazonáltal, szinte minden cég esetében elhangzott panaszként a még mindig fennálló, párhuzamos (elektronikus és emellett papír-alapú) ügyintézés körülményessége, az érintett hivatalok lassú reakció ideje (késői válaszok a beadott kérdésekre/ kérvényekre), illetve a hivatali/ hatósági tájékoztatás és válaszok gyakori homályossága és nehéz értelmezhetősége (lásd különösen APEH állásfoglalások). („Nem lehet kikerülni [papír-alapú ügyintézés], pedig nagyban megkönnyítené a munkát, ha nem kellene hivatalba vagy éppen postára járni”; „... mindenki rohángál a tanácsadókhöz és egymáshoz, hogy értelmezze a választ.” „Sokszor már ők sem mernek véleményt nyilvánítani.”)
- Ugyancsak a megkérdezett cégek túlnyomó többsége számára egyértelmű könnyítésként szolgált a NYENYI adminisztráció megszüntetése („Egy rémálom volt.”), illetve a jövőben szolgálna a digitális aláírás elfogadása, ezáltal az e-ügyfélkapu szolgáltatások érdemi

alkalmazhatósága. („Nonszensz, hogy az [APEH] ügyfélszolgálat a mai napig is megkéri, hogy papír-alapon is nyújtsuk be a kérvényt!”)

- Azon megkérdezettek, akik rendelkeztek személyesen nemzetközi üzleti tapasztalattal kivétel nélkül elmondta, hogy a magyarországi szabályozás legnagyobb elmaradása annak időszerűtlenségében és kiszámíthatatlanságában keresendő. („Nem az a baj, hogy szigorúak a hatósági előírások [állategészségügy, ÁNTSZ, tűzoltóság], hanem az, hogy nem életszerűek, nem igazodnak a technológiai fejlődéshez, illetve az ésszerű üzletmenethez.”; „Fejlett gasztronómiai, kereskedői kultúrával rendelkező országokban a jogszabályok igazodnak a technológiához, tradícióhoz...”)
- Minden egyes interjúban felmerült annak igénye, hogy az állami hivatalok közötti szorosabb együttműködés jelentősen könnyítené a céges ügyintézését és információs kötelezettségeket is. („Elvileg van hivatalok közötti ügyintézés, de nem használják.”, „... [Cégbíróság] elektronikus számlát küld vissza, és ezt az APEH nem fogadja el! Érthetetlen, hogy miért nem kooperálnak!”; „Ha egy adatot leadok az APEH-nél, akkor azt másik szerv ne kérje ki, hiszen az már [kormányzaton belül] elérhető!”)
- Arra a kérdésre, hogy mennyit érne meg az adott vállalkozásnak, hogy egy olyan világban működjön, ahol az indokoltan minimum adminisztratív kötelezettséget kell elvégeznie, a megkérdezett céges képviselők igen kis szórással, az éves árbevételük 20 százalékát nevezték meg. („Odaadnám, hogy hagyjanak dolgozni!”)
- Arra a kérdésre, hogy előfordult-e már olyan a cégnél, hogy valamely projekt azért nem valósult meg, mert ugyan minden erőforrások meg lett volna rá, de az adminisztrációs terhek nagysága miatt végül lemondtak róla – számos válaszadó az állami (pályázati) támogatástól való elállást nevezte meg példaként. („Egy 30millió támogatás dokumentációja 300e Ft(!)”; „Miután láttuk a dokumentációs követelményeket, gondolkodás nélkül elálltunk a pályázástól.”)
- A megkérdezett cégek képviselői a javaslatokra vonatkozó kérdésnél egyöntetűen utalt a jogszabályok folytonosságára és kiszámíthatóságára, mint az általános üzletmenet, a termékeny üzleti tervezés legfőbb támogató tényezőjére. („Minimum 5 év egy fejlesztési terv kivitelezése, miközben a jövedéki szabályozás évente(!) változik.”)
- Az adminisztratív terhek és a fekete gazdaság összefüggéseit firtató kérdéseknél azt fogalmazta meg a cégek többsége, hogy saját ágazatukban nem tudnak ilyen esetekről, ám más ágazatokban ez előfordul. Egyúttal néhányan hangsúlyozták, hogy a korrupció és a törvényes előírásokat elkerülő megoldások minimalizálását első sorban nem az adminisztratív kötelezettségek enyhítése fogja meghozni. („Köztudott, hogy az építőiparban és a mezőgazdaságban ez bevett szokás”; „Az összes építésziroda és designstúdió így működik.”; „Nem az adminisztrációs terhek a fekete gazdálkodás és foglalkoztatás katalizátorai.”)

Méret-specifikus eredmények

- Az információs kötelezettségek teljesítésének szervezeten belüli megoldásai természetesen nagyon különböznek attól függően, hogy milyen méretű céget vizsgálunk. Míg a kisvállalkozások (gyakorta még a közepes vállalkozások) körében (is) maga az ügyvezető igazgató végez számos, adminisztratív kötelezettséggel járó feladatot, a nagyvállalatok esetében ez minden esetben speciális vállalati egységre és ezen belül is külön munkatársra hárul.
- Ugyancsak eltérő az egyes ügyintézési fázisok terhelésének szubjektív megítélése: míg a megkérdezett nagyvállalatok körében a hatósági vizsgálatok és ellenőrzések, valamint a jogszabály-követés jegyzik a legtöbb időráfordítással, a kisvállalkozások esetében a releváns céges adatok kinyerése, a rendszeres jelentések / bevallások elkészítése, valamint a sokszorosítás és iratmegőrzés kötelezettségei rónak megterhelést a mindennapi működésre.
- Kisvállalkozások *kontra* nagyvállalatok által hangsúlyozottan kiemelt, nagy AT-okozó kötelezettségek jelentősen eltérnek egymástól - lásd alábbi táblázat.

2. táblázat: Kisvállalkozások kontra nagyvállalatok által hangsúlyozott adminisztratív terhek

---

Méret	Kiemelt IO
Kisvállalkozás	Munkaügyi adminisztráció Céges adminisztratív dokumentumok megőrzése (iratmegőrzés)
Nagyvállalat	Hatósági ellenőrzés Jogszabály-követés

- Túlnyomóan a kisvállalkozások körében fogalmazódott meg az a javaslat, hogy jelentősen csökkentené adminisztratív leterhelésüket, ha a különböző hatóságok és hivatalok összehangolnák információs és jelentési kötelezettségeiket (bekért adatok és dokumentumok számának csökkentése, ezek konszolidálása, egyes jelentések integrálása). *(„Csak akkor lehetne csökkenteni az időt, ha a papírok mennyiségében történne változás. Nem kéne 80 féle papírt kiállítani, hanem csak kettőt.”)*
- A megkérdezett könyvelők ugyanakkor azt hangsúlyozták, hogy sok esetben túlzottnak tartják az iratmegőrzésre és archiválásra előírt szabályokat. *(„Soha nem értettem meg, miért kell 10 évre archiválni például a bizonylatokat?”)*
- Főleg a kis- és közepes vállalkozások képviselői utaltak arra, hogy az adminisztratív feladatok a szakmai munka és a cég szakmai fejlesztése kárán vesz el időt és energiát. *(„Az adminisztrációs teher ott káros, hogy a szakmaiság és felkészültség rovására van, mindannak, ami előre vihetné a vállalkozást... családtól, szakmai továbbfejlődéstől veszi el az időt.”; „Tessék hagyni dolgozni, hogy vigyem a szakmámat/ munkámat!”)*
- Ezzel a nagyvállalati válaszadók explicit hangsúlyozták, hogy a cég bővítését és esetleges fejlesztését nem gátolják az adminisztratív előírások – szemben az adószabályozással és az ágazati szabályozással, melyeknek egyértelműen visszatartó hatásuk van. *(„Igazából csak jogász kérdése!”, „Nem az a kérdés, hogy bővül-e a cég, hanem az, hogy hol – Magyarországon vagy más országban.”)*
- Közép- és nagyvállalatok esetében hangsúlyozták, hogy az elektronikus számlázás bevezetése nagy előrelépés és könnyítés lenne. *(„Elektronikus számlázás elterjedése nagyon költség-kímélő lenne.”)*

Következtetések, további vizsgálati lehetőségek

A vállalati interjúzás eredményei – megítélésünk szerint – bizonyos ajánlásainkat egyértelműen visszaigazolták, vagy éppen megerősítették. Ezekről szólunk az alábbiakban.

A mikro- kis-vállalkozásokat adminisztratív terhei egészen más területeken jelentkeznek, mint a közép-méretű vállalkozásoké, illetve nagyvállalatoké. Így ezen szegmens növekedésének és versenyképességének hatékony és hatásos támogatását egészen más beavatkozási fókuszok (és intézkedések) tudják támogatni, mint a nagyobb méretű gazdasági szereplőkét (lásd munkaügyi adminisztráció, kiemelten alkalmi munkavállalókhöz, részmunkaidősökhöz kötődő adminisztráció egyszerűsítése, adminisztratív dokumentumok sokszorosítási és archiválási kötelezettségeinek oldása).

Fontos megjegyezni, hogy míg jelentős összegeket fordít a mindenkori kormányzat a mikro- és kisvállalkozások fejlődésének közvetlen támogatására, nem egyértelmű, hogy a keretszabályozások egyszerűsítésére, a vállalati lét működési költségeinek csökkentésére irányuló kormányzati tervekben hogyan jelennek meg a kisvállalkozások, mint kiemelt célcsoport. Vállalati interjúk (is) visszaigazolták azon ajánlásunkat, hogy az üzleti szektort érintő adminisztratív terhek csökkentését célzó kormányzati intézkedés-csomagban nem csak hogy kiemelt célcsoportként javasolt megjeleníteni a mikro- és kisvállalati kört, hanem ennek megfelelő diverzifikált intézkedéseket javallott kezdeményezni a kapcsolódó állami hivatalok és hatóságok körében. Az „egy-méretre-szabott” kormányzati intézkedések szándék-ellentétes módon, kimeneteit tekintve akár (további) piactorzító hatással is járhatnak, amennyiben nem a kisvállalkozásokat relatíve jobban terhelő információs kötelezettségek költségeinek

csökkentésére irányulnak.

Megerősített versenypolitikai ajánlások - általános GVH hatáskörben kezdeményezhető lépések:

- GVH aktív részvétele az AT-vel kapcsolatos kormányzati döntés-előkészítésben, a vállalati méret szerint diverzifikált megközelítés érvényesítése, pro-aktív támogatása
- AT adatok és információk beépítése Versenystatisztikai Adatbázisba (vállalat-méret, földrajzi székhely, illetve ágazati besorolás szerinti bontásban)
- AT megközelítés megjelenése a GVH versenyjogi vizsgálatai során (különösen, vállalat-méret alapján megjelenő piactorzító hatások elemzése)
- Szabályozási megfelelési költségek részeként adminisztratív költségek és terhek vizsgálatának beépítése a GVH szektorális vizsgálataiba (méret-szerinti kereszthatások elemzése).
- Az adminisztratív terhek versenytorzító hatásainak vizsgálata a szektor-specifikus versenypolitikai vizsgálatok keretében (lásd piac-szerkezetre való hatások számszerűsítése).

Megerősített szakpolitikai ajánlások - GVH által kezdeményezhető, ám hatáskörén kívül álló szakpolitikai területekre vonatkozóan is látunk mozgásteret az alábbiak szerint:

- GVH útmutató kidolgozása a kormányzati szabályozók számára az egyes szektorokon belül a belépési költségek számszerűsítésére, ágazati szabályozás felülvizsgálata során való figyelembe vételére. Nemzetközi szervezetek kapcsolódó ajánlásainak hazai megerősítése – kiemelten, *ex ante/ex post* értékelése hasznosíthatósága, RIA fókuszok – részletesen OECD 2009, 2010).
- Kormányzati ajánlás független minőség ellenőrzési funkciót betöltő testület felállítására, melynek kiemelt feladata lehetne a vállalat-méret szerint megkülönböztetett kormányzati intézkedések végrehajtásának nyomon követése (lásd európai IAB, vagy német/holland gyakorlat)

Végül néhány korábbi, *tágabb körű ajánlás, melyeket szintén érdemes a vállalati interjú eredményeinek fényében újra hangsúlyozni:*

- Megfontolandó, hogy a GVH állásfoglalást adjon ki a kormányzati vállalkozás-fejlesztési és támogatási politika felülvizsgálatának szükségességéről és ennek fő elemeiről – így például az AT csökkentés KKV-specifikus hatásairól, ebből következő stratégiai szerepéről (szemben az állami támogatások potenciális piactorzító hatásaival).
- GVH pro-aktív részvétele javasolt a Széll Kálmán Terv keretében meghirdetett kormányzati akcióterv operatív kidolgozásában és a kapcsolódó mintaprojektek kivitelezésének nyomon követésében.

További vizsgálati lehetőségek, kutatás eredményeinek hasznosítása

- Vállalati interjúk körének kiszélesítése (mezőgazdasági szektor, regionális összehasonlítást lehetővé tevő vállalatokra)
  - NGM adatbázis hiányzó adatainak becslése (árbevétel), ezek alapján kiegészítő elemzések elvégzése (árbevételre vetített fajlagos költségek becslése, vállalat-méret/földrajzi elhelyezkedés szerinti szóródás elemzése)
  - Tematikusan fókuszált vállalati interjúzás egyes, kiemelten nagy terheket felmutató területeken (lásd munkaügyi adminisztráció, ágazati engedélyek)
  - Önálló adatfelvétel kezdeményezése a vállalkozások alapításához kötődő adminisztratív költségek felmérésére, az adatbázis összekapcsolása NGM adatbázissal
  - További, szakpolitikai napirendet és döntéshozatalt befolyásoló szakértői publikációk összeállítása – terveink szerint: BI szakpolitikai jegyzet sorozatban 'Tények és Javaslatok: Első öt lépés az adminisztratív terhek csökkentésére' címmel önálló jegyzet megjelentetése; szakmai cikk publikálása hazai és nemzetközi szakfolyóiratokban (Közgazdasági Szemle, Journal of European Public Policy),
  - Szakmai konferencián való részvétel (SCM network éves konferencia – 2011. október; NISPACEE hálózat szakértői műhelytalálkozója – 2011. május)
-

Hivatkozások

Arnold, J., G. Nicoletti es S. Scarpetta, 2008. Regulation, Allocative Efficiency and Productivity in OECD Countries: Industry and Firm-Level Evidence. OECD Economics Department Working Papers 616, OECD, Economics Department.

Arpaia, A. et al. 2007. Quantitative Assessment of Structural Reforms: Modelling the Lisbon Strategy. European Economy Economic Papers No. 282.

Bickerdyke, I. es Lattimore, R. 1997. Reducing the regulatory burden: Does firm size matter?, Industry Commission Staff Research Paper, AGPS, Canberra.

Crain, W.M. es T.D. Hopkins 2001. The Impact of Regulatory Costs on Small Firms. Danish Commerce and Companies Agency, DCCA, Administrative byrder for erhvervslivet i Danmark Ar 5 – 2003, at:

<http://www.eogs.dk/graphics/publikationer/Aarsrapport2003.pdf> (August 2010)

Deloitte 2009. Attekintő vizsgalat az államigazgatasi szabalyozasbol fakado vallalkozoi adminisztrativ terhek teljes korerol, illetve egyes fokuszteruletekkel kapcsolatosan reszletes felmeresek elkeszítése – Zerotanulmany. Budapest. 2009. junius.

Europai Bizottsag - EC 2006. Measuring administrative costs and reducing administrative burdens in the European Union. COM(2006)691

http://ec.europa.eu/enterprise/admin-burdens-reduction/admin_burdens_en.html

Hopkins, T. D. 1995. Profiles of regulatory costs, Report to the U.S. Small Business Administration, at: www.sba.gov/advo/research/rs1995hoptot.pdf.

International Management Institute – IMD 2006-2010. World Competitiveness Yearbook.

www.worldcompetitiveness.com

Kox, H. 2005. Intra-EU differences in regulation-caused administrative burden for companies. CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis.

Lejour, A es Rojas-Romagosa, H. 2007. International Spillovers in Domestic Reforms: The Joint Application of the Lisbon Strategy in the EU. CPB Discussion Paper No.34.

OECD 2009. Overcoming Barriers to Administrative Simplification Strategies: Guidance for Policy Makers. OECD Publishing: Paris.

OECD 2010. Better Regulation in Europe: An Assessment of Regulatory Capacity in 15 Member States of the European Union. Country Series. EC-OECD Joint Project.

World Bank – WB 2006/07/08/09/10. Doing Business: Measuring Business Regulations.

Mellékletek

A. Vállalati interjúk

1. táblázat: Megkérdezett vállalatok és vállalkozások (prototípus kategória, ütemezés)

Méret	Ágazati besorolás	Időpont	Kód
Kis	vendéglátás	2011.02.11.	kisszolg1
kis	szolgáltatás/ könyvelő	2011.01.27.	kisszolg2
kis	kézművesség	2011.02.10.	kisszolg3
kis	ipar/ könyvelő	2011.02.14.	kisipar1
kis	feldolgozóipar	2011.01.25.	kisipar2
közép	(üzleti) tanácsadás	2011.02.21.	középszolg1
közép	pénzügy	2011.02.24.	középszolg2
közép	mezőgazdaság	2011.02.16.	középipar1
közép	feldolgozóipar	2011.02.15.	középipar2
nagy	kereskedelem	2011.01.26.	nagyszolg1
nagy	távközlés	2011.02.11.	nagyszolg2
nagy	feldolgozóipar	2011.02.17.	nagyipar1
nagy	mezőgazdaság / feldolgozóipar	2011.02.16.	nagyipar2

B. Kérdőív sablon

Lásd mellékelt dokumentum.